

Kakšno krajevno skupnost hočemo

Problemska konferenca o krajevni samoupravi, na kateri je uvodno besedo podala Nuša Kerševan, je opozorila, da bomo morali odgovorno in odločno krajevne skupnosti prilagoditi interesom delovnega človeka in občana.

Nuša Kerševan je v svoji izčrpni in temeljiti analizi stanja in možnosti razvoja krajevnih skupnosti v občini Center opozorila na vrsto vprašanj, na katera bo treba odgovoriti.

Čeprav je občina Center izrazita mestna občina, ima vsaka krajevna skupnost svoje značilnosti, ki porajajo posebne probleme. Zato tudi nadaljnega razvoja krajevnih skupnosti v naši občini ne moremo obravnavati za vse enako. Skupne značilnosti moramo določene opredeliti in te bomo razreševali enako, posebnih pa ne.

Dediščina

Sedanja prostorska razdelitev krajevnih skupnosti v občini izvira iz pogojev prejšnjih časov, ko še ni bilo na primer ne delegatskega sistema ne povezovanja v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih, stanovanjskih in komunalnih dejavnosti, prav tako je bilo še slabo razvito povezovanje interesov občanov kot tudi povezovanje krajevne skupnosti z organizacijami združenega dela na njenem območju. Tudi še nismo upoštevali pluralizma samoupravnih interesov kot naprednega gibalca družbenega razvoja. V vsem obdobju uveljavljanja samoupravnih delegatskih odnosov se je marsikje, torej tudi v naši občini, večkrat pokazalo, da tako organizirane krajevne skupnosti ne omogočajo popolne uveljavitve osnovnega določila ustave, ki pravi, da imajo delovni ljudje in občani v naselju, delu naselja ali več povezanih naseljih, pravico in dolžnost, da se za uresničevanje določenih skupnih interesov in potreb samoupravno organizirajo v krajevno skupnost.

dovoljivi meri uveljavile kot humane skupnosti in temeljna sestavina enotnosti združenega dela, kot to predvideva predlog resolucije za osmi kongres ZKS, je opozorila Nuša Kerševan.

Ne bo odveč spomniti, da ima v naši občini najmanjša krajevna skupnost 3800, največja pa 7 tisoč prebivalcev. Skupno je v Centru nekaj manj kot 40 tisoč občanov, med njimi je 18 tisoč aktivnih delavcev v združenem delu v naši oziroma drugih občinah. V Centru je zaposlenih 63 tisoč ljudi, če pa upoštevamo delavce, ki združujejo delo v tozdih s sedežem v Centru in posameznimi enotami zunaj njega, potem se število zaposlenih povzpne na blizu 70 tisoč. Po številu zaposlenih v posamezni krajevni skupnosti so spet precejšnje razlike. V nekaterih je število zaposlenih celo dvakrat večje od števila občanov. V nekaterih krajevnih skupnostih so strnjene pretežno organizacije združenega dela s področja družbene dejavnosti in upravnih organov, bank... Tudi to vpliva na materialno podlago samoupravljanja v krajevnih skupnostih, saj imajo nekatere le malo možnosti za združevanje sredstev za izvajanje temeljnih razvojnih načrtov. Zaradi različne strukture aktivnega prebivalstva je bilo tudi združevanje sredstev za izvajanje teh programov dokaj različno. Opredeljevanje delavcev za pristop k samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev je ne malo pogojevala mera pripravljenosti krajevne skupnosti za iskanje skupnih interesov z združenim delom. Delavci in občani so bili pri pripravi temeljev srednjeročnih planov premalo udeleženi.

Velikost – zavora uspešnosti

Zaradi različnega razvoja posameznih krajevnih skupnosti, tako zaradi izgradnje novih stanovanjskih naselij, poslovnih objektov, objektov družbenega standarda, predvsem pa zaradi drugačnega samoupravnega povezovanja dela in sredstev in tudi interesov delovnih ljudi in občanov, nekatere krajevne skupnosti v naši občini postajajo prevelike za uspešno uresničevanje svoje vloge. Zato se takšne krajevne skupnosti niso v za-

O načrtovanju

Ti načrti prostorskega, ekonomskega in razvoja družbenih dejavnosti v posamezni krajevni skupnosti bodo morali postati izhodišče za oblikovanje načrtov na višjih ravneh in ne obratno. Pomanjkljivosti načrtov je treba analizirati prav zato, da se bomo pravočasno pripravili na izdelavo smernic in opredelitev za planske dokumente za naslednje srednjeročno obdobje. Ob analizi sprejetih načrtov na posvetu v krajevni skupnosti

Poljane so povsem nedvoumno ugotovili, da v načrtih krajevnih skupnosti niso dobili svojega prostora načrti tozdov v zadostni meri, kot tudi interesi delovnih ljudi in občanov niso dobili zadostnega upoštevanja v samoupravnih sporazumih kot temeljnih planov SIS družbenih dejavnosti. Krajevne skupnosti so tudi premalo dosledno analizirale izvajanje sprejetih planskih usmeritev. Pomanjkljivost je bila tudi ta, da o sistemu družbenega planiranja v krajevni skupnosti niso razpravljali široko, marveč so razpravo najčešče omejili na svet krajevne skupnosti.

Prav na področju načrtovanja bo treba podati jasne opredelitve, ki ne bodo možne brez prejšnje temeljite analize stanja in programske usmeritve posameznega naselja, dela naselja ali celotne krajevne skupnosti.

Delegatstvo

Zbor krajevnih skupnosti je že v dosedanem mandatu s svojo aktivnostjo bistveno prispeval k uveljavitvi delegatskega sistema v občini. Lahko mu zamerimo le slabo povezanost z bazo in z drugimi delegacijami. Delegacija mora nujno dobiti širši vpogled v celotno dogajanje na svojem območju. V novem mandatnem obdobju moramo uveljaviti konference delegacij kot obliko družbenega posvetovanja delegacije.

Posebne delegacije so pomemben korak naprej k uveljavljanju in razvijanju delegatskega sistema. Preseči moramo stanje iz preteklega obdobja, ko člani sekcij družbenopolitičnih organizacij, ki so sicer dobro delale, niso poznali delegatov za SIS in zaradi tega ni moglo priti do soočanja interesov in možnosti za razreševanje problemov. Izvolitev posebnih delegacij takšno sodelovanje ne samo omogoča, ampak ga veleva! Po drugi strani pa posebne delegacije omogočajo oblikovanje temeljnih enot samoupravnih interesnih skupnosti v krajevni skupnosti, bodisi posebej ali skupaj z enakimi delegacijami iz združenega dela.

Mladi v središču

Nadvse pomembno je uveljavljati samoupravne odnose v hišah kot temeljnih porah krajevne samouprave. Krajevna skupnost bo morala postati dejavnejša pri prostorskem načrtovanju, kar naj bi zagotovilo večji delež aktivnih prebivalcev in prenovo stanovanj v starem mestnem jedru. To naj bi spet postalo zanimivo tudi za mlade ljudi. Potrošniški sveti naj bi aktivno vplivali na organizacijo preskrbe, pogoje dela v trgovini in storitvenih dejavnostih, cene – s tem bi vsaj delno vplivali, da Ljubljana ne bi ostala najdražje mesto v Jugoslaviji.

Za varnost gre

Nuša Kerševan je v nadaljevanju poudarila, naj statut krajevne skupnosti postane njen temeljni dokument ob srednjeročnem načrtu družbenoekonomskega razvoja. Iz ustave izvedena določila o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti dobivajo v krajevnih skupnostih konkretnim

razmeram ustrezajoče oblike. V podružbljanje obrambnih priprav naj se v krajevni skupnosti vključijo tozdi, SIS in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter družbenopolitične organizacije. Delovni ljudje in občani naj vsakodnevno neposredno izvršujejo naloge družbene samozaščite in ljudske obrambe.

Odras samoupravne volje?

Ivo Bernard je opozoril na več vprašanj, med katerimi bi omenili tisto, ali so krajevne skupnosti, takšne kot so sedaj, dejansko odraz samoupravne volje in samoupravnega interesa delovnih ljudi in občanov. Natančnejše bi bilo treba opredeliti tudi načine in metode dela v ljubljanskih krajevnih skupnostih.

SZDL je bila zadnja leta gonilna sila v usmerjanju skupnih naporov za razreševanje problemov. Komunisti so bili pobudniki in nosilci družbenega življenja, premalo pa je bilo v krajevni skupnosti čutili komuniste iz združenega dela.

Družbenoekonomski odnos

Dr. Viktor Damjan je poudaril, da je treba krajevno skupnost obravnavati kot družbenoekonomski odnos. Združitev dela in sredstev za reprodukcijo ni le podlaga družbenega položaja delavcev v tozdih, ampak tudi delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti. Samoupravna družbenoekonomska razmerja morajo postati podlaga za oblikovanje novih razmerij v krajevni skupnosti.

Razredno bistvo samoupravnega pluralizma ni le v izražanju potreb in interesov, ampak tudi v tem, da njihovo izražanje in usklajevanje vodi k samoupravni demokratični odločitvi krajevne skupnosti, ko je postal interes vseh subjektov samoupravnega sporazumevanja. Samoupravno organizirani ljudje ne izražajo svoje interese le na zborih občanov, ampak tudi drugje: v hišni in ulični samoupravi, pa tudi v športnem klubu, zdravstvenem domu, šoli itd.

Vseh potreb, interesov in želja ni mogoče realizirati v sami krajevni skupnosti, zato mora biti odprta navznoter in navzven. Navznoter do šolstva, vzgoje in izobraževanja, svetov, vrtcev itd. Navzven pa do občine, republike...

Počitka ne bo

Vojko Novak je omenil sicer ne prevladujoče intence, da se krajevna skupnost oziroma njen svet obnaša, kot bi bil majhna občina. Tudi se ne

smemo zadovoljiti že s samim dejstvom, da imamo široko delegatsko bazo, ampak skrbeti, da bo njena povezava z delegati širša in bolj samoupravna, kot je bila doslej. Če imamo evidentiranih 16 tisoč ljudi, jih ne smemo izgubiti z obzorja, ampak jih moramo vključiti v bogato paleto možnosti samoupravnega delovanja.

V preoblikovanje krajevnih skupnosti moramo iti, ob tem pa se zavedati zahtevnosti in zapletenosti takšne akcije. Pristop mora biti politično odgovoren. O tem morajo razpravljati ne le komunisti v krajevni skupnosti, ampak tudi v združenem delu, pa ne le komunisti, ampak vsi delovni ljudje in občani. Poudariti je treba, da ne gre za golo prostorsko preoblikovanje, ampak za preoblikovanje vrste s tem povezanih nalog. Občina je lahko samo kraj dogovarjanja in sporazumevanja politike, ki se je oblikovala v krajevnih skupnostih. Preoblikovanje krajevnih skupnosti seveda ne more biti brez boljše organiziranosti in boljših metod dela socialistične zveze in družbenopolitičnih organizacij nasploh. Prisotne morajo biti v vsaki ulici, v vsakem hišnem svetu.

Oj ti sklepčnost, skrb presneta!

Vida Markič je menila, da bo treba natančneje opredeliti, katere naloge naj bodo v središču pozornosti posamezne družbenopolitične skupnosti, predvsem s vidika nevarnosti pretiranega sestankovanja.

Podobno je razmišljal tudi Milan Naprudnik in pri tem izhajal iz ugotovitve, da smo se doslej ne tako redko otepal s sklepčnostjo delegacij. Zaradi tega so le-te hočeš nočeš včasih delovale bolj poslansko kot delegatsko. Problemske konference SZDL naj bi dobile stalnejšo obliko.

Nuša Kerševan je poudarila, da morajo odločitve za posamezne rešitve izhajati iz strokovnih analiz, kaj nam te prinašajo – to velja tudi za preoblikovanje krajevnih skupnosti in novo organiziranje družbenopolitičnih organizacij v krajevnih skupnostih.

Preveč imamo sestankov, na katerih načelno razpravljamo, premalo pa delovnih sestankov. Dogaja se tudi, da speljemo pomembne akcije, denimo samoprispevek II, zatakne pa se nam pri malenkostih, denimo da otroci ne morejo v že opremljeni vrtec na Poljanah zato, ker se je zapletlo okrog tega, ali bo dvorišče priključeno k vrtcu ali ne. Menim, da bi ob takšnih primerih sestank vseh zainteresiranih in odgovornih pospešil rešitev, je dejala Nuša Kerševan.

Andrej Mlinar je omenil, da so tudi majhni problemi za občana lahko velikega pomena, zato jih ne smemo zanemarjati. Za razvito krajevno skupnost je dobra strokovna služba v veliko pomoč. Nič, kar je pomembno za občana, ne sme mimo njega.